

**ปัจจัยด้านการจัดการความรู้ที่มีผลต่อความรู้และเจตคติที่มีต่อระบบมาตรฐาน GMP
ของพนักงานบริษัทไทยนิสชิน เซฟุง จำกัด**
**Knowledge Management Factor Affecting Knowledge and Attitude toward
GMP Standard System of Employee in Thai Nisshin Seifun Company Limited**

อัจฉราพรรณ ดำรงวนิชย์¹ มนัส ไพฑูรย์เจริญลาภ² และณัฐวุฒิ โรจน์นิตฤติกุล³
Acharaphan Dumrongvanich¹, Manat Pithuncharurnlap² and Nuttawut Rojniruttikul³
¹นักศึกษาระดับปริญญาตรีบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (สาขาบริหารธุรกิจอุตสาหกรรม)
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาสถิติประยุกต์ ³ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาบริหารธุรกิจและการจัดการ
วิทยาลัยการบริหารและจัดการ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
acharaphandum@gmail.com, kpmnat@kmitl.ac.th, and knuttaw@kmitl.ac.th

บทคัดย่อ

งานการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับความรู้และเจตคติที่มีต่อระบบมาตรฐาน GMP ของพนักงานบริษัทไทยนิสชิน เซฟุง จำกัด 2) ปัจจัยด้านการจัดการความรู้ ได้แก่ การกำหนดความรู้ การแสวงหาและแลกเปลี่ยนความรู้ และการจัดเก็บความรู้ที่มีผลต่อความรู้และเจตคติที่มีระบบมาตรฐาน GMP กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือพนักงานของบริษัทไทยนิสชิน เซฟุง จำกัด จำนวน 107 คน ที่ได้จากการสุ่มอย่างง่าย โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และทำการวิเคราะห์ข้อโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติสถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นแบบพหุคูณในการทดสอบสมมุติฐาน ผลการวิจัยพบว่า

- 1) พนักงานบริษัทไทยนิสชิน เซฟุง จำกัด มีความรู้ด้านระบบมาตรฐาน GMP โดยรวมอยู่ในระดับมาก
- 2) พนักงานบริษัทไทยนิสชิน เซฟุง จำกัด มีเจตคติที่มีต่อระบบมาตรฐาน GMP โดยรวมอยู่ในระดับค่อนข้างดี
- 3) การกำหนดความรู้ มีผลต่อความรู้และเจตคติที่มีต่อระบบมาตรฐาน GMP โดยรวมที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 ส่วนปัจจัยด้านการจัดการความรู้ด้านอื่น ๆ ไม่มีผลต่อความรู้และเจตคติที่มีต่อระบบมาตรฐาน GMP

คำสำคัญ: การจัดการความรู้ ความรู้ เจตคติ ระบบมาตรฐาน GMP การถดถอยเชิงเส้นแบบพหุคูณ

Abstract

The objectives of this research were to study 1) The level of knowledge and attitude toward GMP standard system of employee in Thai Nisshin Seifun Company Limited 2) Knowledge Management factor ; Knowledge identification, Knowledge Acquisition and Knowledge Sharing and Knowledge Storing affecting knowledge and attitude toward GMP standard system of employee in Thai Nisshin Seifun Company. A simple random sampling with a sample size of 107 was conducted. Questionnaires were used to collect data and analyzed by statistical program. Statistics for data analysis were percentage, arithmetic mean, and standard deviation. Multiple linear Regression was used for hypothesis testing . The results were as follows:

- 1) Employees of Thai Nisshin Seifun Company Limited had the high level of knowledge in GMP standard system.
- 2) Employees of Thai Nisshin Seifun Company Limited had quite good level of attitude toward GMP standard system.
- 3) Define knowledge affected the knowledge and attitude toward GMP standard system at statistical significance level of 0.01 but the other knowledge management factors had no significant affects.

Keywords : Knowledge Management; Knowledge; Attitude; GMP standard system; Multiple linear Regression

1. บทนำ

สังคมปัจจุบันอยู่ในยุคสังคมแห่งความรู้เป็นโลกแห่งข้อมูลข่าวสารองค์กรรวมทั้งสมาชิกขององค์กรทั้งภาครัฐภาคธุรกิจเอกชนจึงต้องมีการปรับตัวเองเพื่อให้องค์กรมั่นคงและประสบความสำเร็จ[1] การเปลี่ยนแปลงทางสังคมทำให้องค์กรต่างๆ ต้องตกอยู่ในสภาพการแข่งขัน ทั้งนี้เป็นการแข่งขันกันระหว่างองค์กรและการแข่งขันกับตนเอง ทั้งนี้เพื่อให้องค์กรมีความมั่นคงจึงต้องมีการพัฒนาอยู่อย่างตลอดเวลา องค์กรต้องใส่ใจกับการจัดการทรัพยากรต่างๆที่มีอยู่และนำทรัพยากรเหล่านั้นมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งการดำเนินการอาจไม่ประสบความสำเร็จหรือไม่สามารถบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ได้ ถ้าหากไม่มีการนำความรู้ที่เหมาะสมมาใช้ในการดำเนินการ ในปัจจุบันหลายองค์กรจึงเริ่มตระหนักและให้ความสำคัญเกี่ยวกับการจัดการความรู้ภายในองค์กรของตน เพื่อเป็นพลังในการขับเคลื่อนความรู้ เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพในการปฏิบัติหน้าที่[2]

การจัดการความรู้ (Knowledge Management: KM) คือเครื่องมือสร้างความสามารถในการพัฒนาและแข่งขันขององค์กร สร้างความสามารถในการร่วมกันสร้างสรรค์ผลงานที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพสูงสุดการจัดการความรู้เป็นการเน้นการเอื้ออำนวยความสะดวกระหว่างบุคคลที่ทำงานด้วยกันทั้งบุคคลที่อยู่ในหน่วยงานเดียวกันและในต่างหน่วยงานให้ช่วยกันปรับปรุงวิธีทำงานให้ดีขึ้นตลอดเวลาจนในที่สุดองค์กรสามารถสร้างสรรค์ผลงานเป็นผลสำเร็จ[1]

หลักเกณฑ์วิธีการที่ดีในการผลิตอาหาร (Good Manufacturing Practice : GMP) เป็นเกณฑ์หรือข้อกำหนดขั้นพื้นฐานที่จำเป็นในการผลิตและควบคุมเพื่อให้ผู้ผลิตปฏิบัติตามและทำให้สามารถผลิตอาหารได้อย่างปลอดภัยโดยเน้นการป้องกันและขจัดความเสี่ยงใดๆที่จะทำให้อาหารเป็นพิษเป็นอันตรายหรือเกิดความไม่ปลอดภัยต่อผู้บริโภค[3] บริษัทไทยนิสชิน เซฟุง จำกัดได้นำระบบการผลิตที่ดี(GMP : Good Manufacturing Practice) เข้ามาใช้ในบริษัท แต่ยังมีปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตนและขั้นตอนวิธีการทำงานของพนักงานที่ยังไม่ถูกต้อง ซึ่งพนักงานนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จขององค์กร โดยองค์กรจะบรรลุถึงเป้าหมายได้สำเร็จนั้น พนักงานจะต้องมีความรู้และเจตคติที่เหมาะสมกับวิสัยทัศน์พันธกิจและเป้าหมายขององค์กรซึ่งพนักงานแต่ละคนนั้นมีความรู้และเจตคติที่แตกต่างกัน จากเหตุผลเบื้องต้นผู้วิจัยจึงทำการศึกษางานวิจัยเรื่องปัจจัยด้านการจัดการความรู้ที่มีผลต่อความรู้และเจตคติที่มีต่อระบบมาตรฐาน GMP ของพนักงานบริษัทไทยนิสชิน เซฟุง จำกัดซึ่ง

จะเป็นประโยชน์ที่สำคัญต่อองค์กร บริษัทจำเป็นต้องมีการจัดการความรู้เพื่อที่จะนำผลของการศึกษาและวิจัยไปปรับปรุงและแก้ไขจุดบกพร่องที่เกิดขึ้นได้โดยนำผลการวิจัยมาปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงานของพนักงานและการจัดการความรู้ตามข้อกำหนดจากระบบมาตรฐาน GMP ในองค์กรได้ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ หากพนักงานมีการจัดการความรู้ที่มีต่อระบบมาตรฐาน GMP แล้วจึงจะยอมปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการปฏิบัติตนและวิธีการทำงานที่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์วิธีการผลิตที่ดีของการผลิตขั้นพื้นฐานที่กำหนดไว้ได้ ดังนั้นการสร้างฐานด้วยนโยบายจากองค์การการบริหารจัดการดีและมีระบบมาตรฐานที่ดีจะทำให้พนักงานเกิดความเชื่อมั่น มีความรักต่อองค์กรจะช่วยสร้างบรรยากาศในการทำงานให้ดีขึ้น สุดท้ายเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงานของพนักงานและกระบวนการผลิตที่ดีของบริษัท

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความรู้และเจตคติที่มีต่อระบบมาตรฐาน GMP ของพนักงานบริษัทไทยนิสชินเซฟุง จำกัด
2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านการจัดการความรู้ได้แก่ การกำหนดความรู้ การแสวงหาและแลกเปลี่ยนความรู้และการจัดเก็บความรู้ ที่มีผลต่อความรู้และเจตคติที่มีต่อระบบมาตรฐาน GMP ของพนักงานบริษัทไทยนิสชิน เซฟุง จำกัด

3. สมมติฐานของการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 การกำหนดความรู้ การแสวงหาและแลกเปลี่ยนความรู้และการจัดเก็บความรู้มีผลต่อความรู้ที่มีต่อระบบมาตรฐาน GMP

สมมติฐานที่ 2 การกำหนดความรู้ การแสวงหาและแลกเปลี่ยนความรู้และการจัดเก็บความรู้มีผลต่อเจตคติที่มีต่อระบบมาตรฐาน GMP

4. ทบทวนวรรณกรรม

4.1 การจัดการความรู้

การจัดการความรู้เป็นการรวบรวมการจัดเก็บและการเข้าถึงข้อมูลเพื่อสร้างความรู้การแบ่งปันความรู้การตีความและการประยุกต์ใช้ความรู้ และการประเมินความรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิผลขององค์กร [4] สอดคล้องกับการจัดการให้รับรู้ความเป็นจริง สร้างความรู้สังเคราะห์ความรู้ให้เหมาะสมกับการใช้งาน นำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติ เรียนรู้และสร้างความรู้จากการปฏิบัติเอาผลการประเมินมาสู่การเรียนรู้

ร่วมกันเพื่อยกระดับปัญหาของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด เอา
ปัญญาระดับกลับไปที่ใช้ในการปฏิบัติอีก [5] จาก
ความหมายของการจัดการความรู้ที่กล่าวมา สรุปได้ว่าการ
จัดการความรู้เป็นกระบวนการในการนำความรู้ที่มีอยู่หรือ
เรียนรู้มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กรเพื่อให้ทุกคนใน
องค์กรสามารถเข้าถึงความรู้และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้
รวมทั้งปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.2 ระบบมาตรฐาน GMP กับการจัดการความรู้

ระบบมาตรฐาน GMP คือหลักเกณฑ์วิธีการที่ดีในการผลิต
อาหารเป็นเกณฑ์หรือข้อกำหนดขั้นพื้นฐานที่จำเป็นในการ
ผลิตและควบคุมเพื่อให้ผู้ผลิตปฏิบัติตามและทำให้สามารถ
ผลิตอาหารได้อย่างปลอดภัย โดยเน้นการป้องกันและขจัด
ความเสี่ยงที่อาจทำให้อาหารเป็นพิษ เป็นอันตราย หรือเกิด
ความไม่ปลอดภัยแก่ผู้บริโภคระบบมาตรฐาน GMP เป็น
แนวทางปฏิบัติที่จะต้องดำเนินการเป็นระบบโดยอาศัยปัจจัย
ที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กัน จึงกล่าวได้ว่าหากผู้ประกอบการนำ
หลักเกณฑ์ GMP ไปปฏิบัติให้ครบถ้วนและสม่ำเสมอต่อเนื่อง
แล้ว สถานที่ผลิตนั้นก็จะเป็นระบบการผลิตที่ดีหรือมีระบบ
ประกันคุณภาพสำหรับการดำเนินการนั่นเอง ดังนั้น
หลักเกณฑ์ GMP จึงครอบคลุมตั้งแต่โครงสร้างอาคารสถานที่
ผลิตขั้นพื้นฐาน การควบคุมกระบวนการผลิตการดูแลควบคุม
เครื่องจักรอุปกรณ์การผลิต การสุขาภิบาล บุคลากรที่
ปฏิบัติงาน การตรวจสอบติดตามผลการดำเนินการ รวมทั้ง
การฝึกอบรมบุคลากร การบันทึกข้อมูล เป็นต้น

5. ขอบเขตของการวิจัย

5.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือพนักงานของ
บริษัทไทยนิสชิน เซฟุง จำกัด รวมทั้งสิ้นจำนวน 243 คน
(ข้อมูลจากฝ่ายทรัพยากรบุคคลของบริษัทไทยนิสชิน เซฟุง
จำกัด เดือนมีนาคม ปี พ.ศ. 2557)

5.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ พนักงานของบริษัท
ไทยนิสชิน เซฟุง จำกัด จำนวน 107 คน และเก็บข้อมูลสุ่ม
ตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

5.3 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรอิสระ คือการจัดการความรู้ ได้แก่ การกำหนด
ความรู้ การแสวงหาและแลกเปลี่ยนความรู้ และการจัดเก็บ
ความรู้
2. ตัวแปรตาม คือ ความรู้และเจตคติที่มีต่อระบบ
มาตรฐาน GMP

6. วิธีดำเนินการวิจัย

6.1 ลักษณะและเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบไปด้วย 5 ส่วน
ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถาม ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ
แบบสอบถามจำนวน 8 ข้อ

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการความรู้มี
ลักษณะเป็นมาตรวัดลิเคิร์ท จำนวน 16 ข้อ

ส่วนที่ 3 เป็นแบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับระบบมาตรฐาน
GMP โดยลักษณะของแบบสอบถามมีคำตอบให้เลือก 2 ทาง
จำนวน 10 ข้อ

ส่วนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับเจตคติของพนักงานที่
มีต่อระบบมาตรฐาน GMP มีลักษณะเป็นมาตรวัดลิเคิร์ท
จำนวน 30 ข้อ

ส่วนที่ 5 เป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นปลายเปิด
เกี่ยวกับข้อเสนอนะ

6.2 การตรวจสอบเครื่องมือ

ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity)
และภาษาที่ใช้ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ทำการทดลอง (Try Out)
กับพนักงานของบริษัทไทยนิสชิน เซฟุง จำกัด จำนวน 30 คน
ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น
(Reliability) โดยวิธี Cronbach

6.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามแก่พนักงานที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
โดยตรงในเดือนพฤษภาคม 2557

6.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ทำการวิเคราะห์ข้อโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติสถิติ
ที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน และใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นแบบพหุคูณ
ในการทดสอบสมมติฐาน

6.4.1 การกำหนดค่าคะแนนเฉลี่ยของข้อมูลระดับ
ปัจจัยด้านการจัดการความรู้และเจตคติของพนักงานต่อ
ระบบมาตรฐาน GMP กำหนดระดับคะแนนเฉลี่ยเพื่อให้
ผู้ตอบแบบสอบถามพิจารณา ดังนี้

ระดับการจัดการความรู้	คะแนนเฉลี่ย	ระดับการจัดการความรู้
1	1.000-1.800	น้อยที่สุด
2	1.801-2.600	น้อย
3	2.601-3.400	ปานกลาง
4	3.401-4.200	มาก
5	4.201-5.000	มากที่สุด

2. ระดับเจตคติที่มีต่อระบบมาตรฐานGMP

คะแนนเฉลี่ย	ระดับเจตคติ
1.000-1.800	ไม่ดี
1.801-2.600	ค่อนข้างไม่ดี
2.601-3.400	ปานกลาง
3.401-4.200	ค่อนข้างดี
4.201-5.000	ดี

การแปลความหมายของค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จะใช้เกณฑ์ดังนี้ [6] ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานต่ำกว่า 1.000 หมายถึง ระดับการจัดการความรู้/เจตคติที่มีต่อระบบมาตรฐาน GMP ของพนักงานแต่ละคนไม่แตกต่างกันมาก ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมากกว่าหรือเท่ากับ 1.000 หมายถึง ระดับการจัดการความรู้/เจตคติที่มีต่อระบบมาตรฐาน GMP ของพนักงานแต่ละคนแตกต่างกันมาก

6.4.2 การแปลความหมายคะแนนเฉลี่ยระดับของความรู้ของพนักงานต่อระบบมาตรฐาน GMP

กำหนดระดับคะแนนเฉลี่ยเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามพิจารณา ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	ระดับความรู้
8 - 10	มาก
6 - 7	ปานกลาง
0 - 5	น้อย

7. ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	43	40.2
หญิง	64	59.8
รวม	107	100.0
อายุ		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20 ปี	1	0.9
มากกว่า 20 ปี -25 ปี	19	17.8
มากกว่า 25 ปี -30 ปี	45	42.1
มากกว่า 30 ปี -35 ปี	29	27.1
มากกว่า 35 ปี	13	12.1
รวม	107	100.0
สถานภาพสมรส		
โสด	27	25.2
สมรส	66	61.7
หย่าร้าง/แยกกันอยู่/หม้าย	14	13.1
รวม	107	100.0

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
มัธยมศึกษาตอนต้นหรือต่ำกว่า	56	52.4
มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช.	43	40.2
อนุปริญญา / ปวส.	4	3.7
ปริญญาตรี	4	3.7
รวม	107	100.0
ประสบการณ์ทำงาน		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 2 ปี	13	12.1
มากกว่า 2 ปี- 5 ปี	32	29.9
มากกว่า 5ปี - 10ปี	42	39.3
มากกว่า 10 ปี	20	18.7
รวม	107	100.0
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท	40	37.4
มากกว่า 10,000 บาท -20,000 บาท	43	40.2
มากกว่า 20,000 บาท - 30,000 บาท	19	17.7
มากกว่า 30,000 บาท	5	4.7
รวม	107	100.0
หน่วยงานที่สังกัด		
แผนกปอกล้าง	7	6.5
แผนกซัง	3	2.8
แผนกคัดเลือก	10	9.4
แผนกตัด	19	17.8
แผนกปรุง	17	15.9
แผนกบรรจุ	10	9.4
แผนกแพ็ค	21	19.6
แผนกชิมเมอร์	1	0.9
แผนกสเตอร์	4	3.7
แผนกผลิต	6	5.6
แผนกคลังสินค้าและจัดเก็บ	3	2.8
แผนกควบคุมคุณภาพ	6	5.6
รวม	107	100.0
ตำแหน่งงาน		
Worker	64	59.8
Sup. Group Leader	14	13.1
Acting Group Leader	16	15.0
Group Leader	7	6.5
Supervisor	5	4.7
Assistant Manager	1	0.9
รวม	107	100.0
การฝึกอบรม		
เคยอบรม	106	99.1
ไม่เคยอบรม	1	0.9
รวม	107	100.0

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง 64 คน คิดเป็นร้อยละ 59.8 มีอายุมากกว่า 25 ปี - 30 ปี มีจำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 42.1 มีสถานภาพสมรส มีจำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 61.7 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือต่ำกว่ามากที่สุด มีจำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 52.3 มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 5 ปี - 10 ปี มีจำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 39.3 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 10,000 บาท - 20,000 บาทมีจำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 40.2 สังกัดแผนกแพคเกจจิ้งมากที่สุด มีจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 19.6 พนักงานปฏิบัติงานตำแหน่ง Worker มากที่สุด คือ 64 คน คิดเป็นร้อยละ 59.8 และได้รับการฝึกอบรมจำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 99.1

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับและลำดับที่ของปัจจัยด้านการจัดการความรู้ของบริษัทไทยนิสชิน เซฟง จำกัด

การจัดการความรู้	\bar{X}	S.D.	ระดับการจัดการความรู้	ลำดับที่
การกำหนดความรู้	4.187	0.489	มาก	1
การแสวงหาและแลกเปลี่ยนความรู้	3.854	0.800	มาก	3
การจัดเก็บความรู้	3.938	0.633	มาก	2
โดยรวม	3.984	0.565	มาก	-

จากตารางที่ 2 พบว่าการจัดการความรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ การกำหนดความรู้การจัดเก็บความรู้ และการแสวงหาและแลกเปลี่ยนความรู้

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับของความรู้ที่มีต่อระบบมาตรฐาน GMP ของพนักงานบริษัทไทยนิสชิน เซฟง จำกัด

ความรู้ที่มีต่อระบบมาตรฐาน GMP	\bar{X}	S.D.	ระดับความรู้
ความรู้ที่มีต่อระบบมาตรฐาน GMP ของพนักงาน	7.841	1.065	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่าพนักงานมีระดับความรู้อยู่ในระดับมาก โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยซึ่งมีค่าเท่ากับ 7.841 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมมีค่าเท่ากับ 1.065

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับและลำดับที่ของของเจตคติที่มีต่อระบบมาตรฐาน GMP ของพนักงานบริษัทไทยนิสชิน เซฟง จำกัด

เจตคติที่มีต่อระบบมาตรฐาน GMP	\bar{X}	S.D.	ระดับเจตคติ	ลำดับที่
ด้านสถานที่ตั้งและอาคารการผลิต	4.198	0.481	ค่อนข้างดี	2
ด้านเครื่องมือเครื่องจักรและอุปกรณ์ในการผลิต	4.192	0.550	ค่อนข้างดี	3
ด้านการควบคุมกระบวนการผลิต	4.183	0.629	ค่อนข้างดี	4
ด้านการสุขาภิบาล	4.093	0.557	ค่อนข้างดี	6
ด้านการบำรุงรักษาและการทำความสะอาด	4.209	0.530	ดี	1
ด้านบุคลากรและสุขลักษณะ	4.131	0.452	ค่อนข้างดี	5
โดยรวม	4.168	0.444	ค่อนข้างดี	-

จากตารางที่ 4 พบว่าระดับเจตคติที่มีต่อระบบมาตรฐาน GMP ของพนักงานบริษัทไทยนิสชิน เซฟงโดยรวมอยู่ในระดับค่อนข้างดี และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการบำรุงรักษาและการทำความสะอาด ด้านสถานที่ตั้งและอาคารการผลิต ด้านเครื่องมือเครื่องจักรและอุปกรณ์ในการผลิต ด้านการควบคุมกระบวนการผลิตด้านบุคลากรและสุขลักษณะและด้านการสุขาภิบาล

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นแบบพหุคูณของการจัดการความรู้ที่มีผลต่อความรู้ที่มีต่อระบบมาตรฐาน GMP

การจัดการความรู้	b_i	T	p-value
ค่าคงที่	5.110	5.950	0.000**
การกำหนดความรู้ (X_1)	0.882	3.402	0.001**
การแสวงหาและแลกเปลี่ยนความรู้ (X_2)	0.049	0.279	0.781
การจัดเก็บความรู้ (X_3)	-0.292	-1.169	0.245
$R^2 = 0.113$; $F = 4.378$; $p\text{-value} = 0.006^{**}$			

หมายเหตุ ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 5 พบว่า ค่า $F = 4.378$ มีค่า $p\text{-value} = 0.006$ ซึ่งน้อยกว่า 0.01 แสดงว่ามีตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัว มีผลต่อความรู้ที่มีต่อระบบมาตรฐาน GMP โดยมีค่า R^2 เท่ากับ 0.113 แสดงว่าการจัดการความรู้ทุกด้านสามารถอธิบายความผันแปรของความรู้ที่มีต่อระบบมาตรฐาน GMP ได้ร้อยละ 11.3 โดยการกำหนดความรู้ผลทางบวกต่อความรู้ที่มีต่อระบบมาตรฐาน GMP เชิงเส้นตรงมากที่สุด ($b_{11} = 0.882$) ที่ระดับ

นัยสำคัญทางสถิติ 0.01 ส่วนการแสวงหาและแลกเปลี่ยนความรู้ การจัดเก็บความรู้ไม่มีผลต่อความรู้ที่มีต่อระบบมาตรฐาน GMP ซึ่งสามารถแสดงสมการถดถอยเชิงเส้นพหุคูณของการจัดการความรู้ที่มีผลต่อความรู้ที่มีต่อระบบมาตรฐาน GMP ได้ดังสมการดังนี้

$$\hat{y}_1 = 5.110** + 0.882**X_1 + 0.049X_2 - 0.292 X_3$$

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นแบบพหุคูณของการจัดการความรู้ที่มีผลต่อเจตคติที่มีต่อระบบมาตรฐาน GMP ของพนักงานบริษัทไทยนิสชิน เซฟุง จำกัด

ตัวแปร	b _i	t	p-value
ค่าคงที่	1.824	6.154	0.000**
การกำหนดความรู้ (X ₁)	0.500	5.587	0.000**
การแสวงหาและแลกเปลี่ยนความรู้ (X ₂)	-0.096	-1.581	0.117
การจัดเก็บความรู้ (X ₃)	0.158	1.828	0.070

R² = 0.391; F = 22.080; p-value = 0.000**

หมายเหตุ ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 6 พบว่า ค่า F = 22.080 มีค่า p-value = 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.01 แสดงว่ามีตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัวมีผลต่อเจตคติที่มีต่อระบบมาตรฐาน GMP โดยมีค่า R² เท่ากับ 0.391 แสดงว่าการจัดการความรู้ทุกด้านสามารถอธิบายความผันแปรของเจตคติที่มีต่อระบบมาตรฐาน GMP ได้ร้อยละ 39.1 โดยการกำหนดความรู้ ผลทางบวกต่อเจตคติที่มีต่อระบบมาตรฐาน GMP เชิงเส้นตรงมากที่สุด (b₁₂ = 0.500) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 ส่วนการจัดเก็บความรู้ การแสวงหาและแลกเปลี่ยนความรู้ไม่มีผลต่อเจตคติที่มีต่อระบบมาตรฐาน GMP ซึ่งสามารถแสดงสมการถดถอยเชิงเส้นพหุคูณของการจัดการความรู้ที่มีผลต่อเจตคติที่มีต่อระบบมาตรฐาน GMP ได้ดังสมการดังนี้

$$\hat{y}_2 = 1.824** + 0.500**X_1 - 0.096 X_2 + 0.158 X_3$$

8. สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

8.1 สรุปผลการวิจัย

1. ระดับความรู้ที่มีต่อระบบมาตรฐาน GMP ของพนักงานบริษัทไทยนิสชิน เซฟุง จำกัด ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก และระดับเจตคติที่มีต่อระบบมาตรฐาน GMP ของพนักงานบริษัทไทยนิสชิน เซฟุง จำกัด อยู่ในระดับค่อนข้างดี โดยสามารถเรียงลำดับเจตคติในแต่ละด้านจากมากไปน้อย ได้ดังนี้ ด้านการบำรุงรักษาและการทำความสะอาดด้านสถานที่ตั้งและอาคารการผลิต ด้านเครื่องมือเครื่องจักรและอุปกรณ์ในการผลิต ด้านการควบคุมกระบวนการผลิต ด้านบุคลากรและสุขลักษณะและด้านการสุขาภิบาล

2. การจัดการความรู้ที่มีผลต่อความรู้และเจตคติที่มีต่อระบบมาตรฐาน GMP ของพนักงานบริษัทไทยนิสชิน เซฟุง จำกัด ได้แก่ การกำหนดความรู้ ส่วนการแสวงหาและแลกเปลี่ยนความรู้ การจัดเก็บความรู้ไม่มีผลต่อความรู้และเจตคติที่มีต่อระบบมาตรฐาน GMP ของพนักงานบริษัทไทยนิสชิน เซฟุง จำกัด

8.2 อภิปรายผลการวิจัย

1. จากการศึกษาพบว่าระดับความรู้ที่มีต่อระบบมาตรฐาน GMP ของพนักงานบริษัทไทยนิสชิน เซฟุง จำกัด อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของประยงค์ศรีสุภักญา [7] เรื่อง ความรู้ความเข้าใจพฤติกรรมและความพึงพอใจของพนักงานบริษัทโตลไทยแลนด์หัวหิน จำกัด ที่มีต่อระบบมาตรฐาน GMP พบว่าพนักงานบริษัทโตลไทยแลนด์หัวหิน จำกัด ส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในระบบมาตรฐาน GMP ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 99.5 เนื่องจากความรู้เป็นสิ่งที่สั่งสมมาจากการศึกษา การสังเกตประสบการณ์การค้นคว้าหรือการรับรู้ที่เกี่ยวข้องกับความจริงข้อเท็จจริงหรือรายละเอียดของเรื่องราว เมื่อพนักงานได้รับการฝึกอบรมและบริษัทมีเปิดโอกาสให้พนักงานมีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับระบบมาตรฐาน GMP อยู่เสมอ มีแผนกลยุทธ์หรือนโยบายในด้านการจัดการความรู้ตามระบบมาตรฐาน GMP ที่ชัดเจน พนักงานจึงสามารถมีความรู้เกี่ยวกับระบบมาตรฐาน GMP เพื่อนำความรู้มาใช้ประโยชน์ได้อย่างดี ส่วนระดับเจตคติที่มีต่อระบบมาตรฐาน GMP ของพนักงานบริษัทไทยนิสชิน เซฟุง จำกัด โดยรวมอยู่ในระดับค่อนข้างดี ซึ่งพนักงานบริษัทไทยนิสชิน เซฟุง จำกัด มีเจตคติที่มีต่อมาตรฐาน GMP ในด้านการบำรุงรักษาและการทำความสะอาดมากกว่าด้านอื่นเนื่องจากข้อมูลที่ศึกษาพบว่า การนำระบบมาตรฐาน GMP มาใช้ทำให้บริษัทมีการทำความสะอาด เครื่องมือเครื่องจักร และอุปกรณ์ในการผลิตให้อยู่ในสภาพที่สะอาดทั้งก่อนและหลังปฏิบัติงาน พนักงานมีระดับเจตคติอยู่ในระดับดี ดังนั้นผู้วิจัยมีความเห็นว่าการที่บริษัทมีการวางแผนการบำรุงรักษาและการทำความสะอาดที่มีความชัดเจนและสามารถปฏิบัติได้ตรงตามแผน ส่งผลให้พนักงานปฏิบัติงานได้ถูกต้องเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของประยงค์ ศรีสุภักญา [7] พบว่าพนักงานมีความพึงพอใจต่อระบบมาตรฐาน GMP ในด้านระบบการบำรุงรักษาเครื่องมืออยู่ในระดับมาก โดยบริษัทมีการจัดทำโปรแกรมทำความสะอาดอาคารสร้างระบบการบำรุงรักษาเครื่องมือเครื่องจักรขึ้นมาเพื่อกำหนดวิธีการทำความสะอาดกำหนดความถี่ในการบำรุงรักษา กำหนดเครื่องมือเครื่องจักรที่ใช้ต้องมีลักษณะที่ถูกต้องเป็นไป

ตามข้อกำหนดตามระบบมาตรฐาน GMP ทั้งนี้เนื่องจากความพึงพอใจของพนักงานเป็นความรู้สึกของบุคคลต่างๆอันเป็นผลเนื่องมาจากการเรียนรู้ประสบการณ์และเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่อสิ่งต่างๆในทิศทางใดทิศทางหนึ่งซึ่งอาจเป็นไปได้ในทางสนับสนุนหรือต่อต้านก็ได้ [8]

2. จากผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าการกำหนดความรู้มีอิทธิพลทางบวกต่อความรู้ที่มีต่อระบบมาตรฐาน ทั้งนี้เนื่องมาจากข้อมูลที่ศึกษาพบว่าบริษัทมีการกำหนดขอบเขต (Scope) เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการความรู้ตามระบบมาตรฐาน GMP มีระดับการกำหนดความรู้ที่อยู่ในระดับมากที่สุดซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวินิตา สุดหล้า [9] กล่าวว่าปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการปฏิบัติตามระบบมาตรฐานหลักเกณฑ์วิธีการที่ดีในการผลิต(GMP) ปัจจัยแรกคือผู้บริหารระดับสูงมีความมุ่งมั่นและตั้งใจแน่วแน่ในการนำระบบมาใช้และให้การสนับสนุนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ดังนั้นผู้วิจัยมีความเห็นว่าการที่บริษัทมีการกำหนดขอบเขตการจัดการความรู้เกี่ยวกับระบบมาตรฐาน GMP ที่ชัดเจนและให้การสนับสนุนในการนำระบบมาตรฐาน GMP มาใช้อย่างจริงจังและต่อเนื่อง พนักงานทุกคนมีความเข้าใจตรงกัน มีขอบเขตและแนวทางการจัดการความรู้ตามระบบมาตรฐานเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ซึ่งส่งผลให้การกำหนดความรู้เพิ่มสูงขึ้น

การแสวงหาและแลกเปลี่ยนความรู้ไม่มีอิทธิพลต่อความรู้ที่มีต่อระบบมาตรฐาน GMP ทั้งนี้เนื่องมาจากข้อมูลที่ศึกษาพบว่าบริษัทเปิดโอกาสให้พนักงานมีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับระบบมาตรฐาน GMP และ บริษัทมีเทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสมต่อการหาความรู้เกี่ยวกับระบบมาตรฐาน GMP ส่งผลให้พนักงานนำความรู้เกี่ยวกับระบบมาตรฐาน GMP เพื่อนำความรู้มาใช้ประโยชน์ได้ดี ส่วนการจับเก็บความรู้ไม่มีอิทธิพลต่อความรู้ที่มีต่อระบบมาตรฐาน GMP ทั้งนี้เนื่องมาจากข้อมูลที่ศึกษาพบว่าบริษัทมีการรวบรวมความรู้เกี่ยวกับระบบมาตรฐาน GMP ที่จำเป็นต่อการทำงานอย่างเป็นระบบเพื่อให้บุคลากรทุกคนสามารถเข้าไปเรียนรู้ได้ง่าย

จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่าการกำหนดความรู้มีอิทธิพลทางบวกต่อเจตคติที่มีต่อระบบมาตรฐาน GMP ทั้งนี้เนื่องมาจากข้อมูลที่ศึกษาพบว่าบริษัทมีการกำหนดขอบเขต (Scope) เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการความรู้ตามระบบมาตรฐาน GMP มีระดับการกำหนดความรู้ที่อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุเทพ แจ่มมี [10] เรื่องการบริหารจัดการเพื่อสร้างความพึงพอใจให้กับพนักงานของบริษัท มัตสึซิตะ อิเล็กทรอนิกส์ (ไทยแลนด์) จำกัด พบว่าการจัดองค์การมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของพนักงาน อาจเนื่องมาจากการจัดองค์การเป็นการ

เชื่อมโยงวัตถุประสงค์ โครงสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างหน้าที่ การงานกับบุคคล การควบคุมบังคับบัญชาซึ่งก่อให้เกิดเอกภาพในการบริหารงาน สำหรับด้านการอำนวยความสะดวกความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจของพนักงานอาจเนื่องมาจากองค์การหรือหน่วยงานทุกชนิดจำเป็นต้องมีระบบการประสานงานที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้วิจัยมีความเห็นว่าการที่บริษัทมีการกำหนดความรู้ที่เหมาะสม มีแผนกลยุทธ์หรือนโยบายในด้านการจัดการความรู้ตามระบบมาตรฐาน GMP ที่ชัดเจนและสามารถจัดสรรทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่งผลให้พนักงานมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและมีเจตคติที่ดีต่อระบบมาตรฐาน GMP

ส่วนการแสวงหาและแลกเปลี่ยนความรู้ไม่มีอิทธิพลต่อเจตคติที่มีต่อระบบมาตรฐาน GMP ทั้งนี้เนื่องมาจากข้อมูลที่ศึกษาพบว่าบริษัทเปิดโอกาสให้พนักงานมีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับระบบมาตรฐาน GMP อยู่เสมอ พนักงานมีการแบ่งปันและถ่ายทอดความรู้โดยการสอนงานจากหัวหน้างานผู้เชี่ยวชาญและเพื่อนร่วมงาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสุวรรณ เจริญเสาวภาคย์และคณะ[11]กล่าวว่า การที่องค์กรจะนำหลักการจัดการความรู้มาใช้ได้อย่างประสบความสำเร็จต้องได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหาร ดังนั้นผู้วิจัยมีความเห็นว่าการที่บริษัทมีการเปิดโอกาสและสนับสนุนให้พนักงานมีการแสวงหาความรู้เกี่ยวกับระบบมาตรฐาน GMP อย่างต่อเนื่อง และพนักงานเองมีความตั้งใจที่จะแสวงหาและแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน ส่งผลให้บริษัทและพนักงานมีพัฒนาและสามารถนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงานตามระบบมาตรฐาน GMP ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนการจับเก็บความรู้ไม่มีอิทธิพลต่อเจตคติที่มีต่อระบบมาตรฐาน GMP ทั้งนี้เนื่องมาจากข้อมูลที่ศึกษาพบว่าบริษัทมีการรวบรวมความรู้เกี่ยวกับระบบมาตรฐาน GMP ที่จำเป็นต่อการทำงานอย่างเป็นระบบและมีการกำหนดนโยบายในการจับเก็บความรู้เกี่ยวกับระบบมาตรฐาน GMP เพื่อใช้ในการทำงานอย่างชัดเจน ส่งผลให้พนักงานทุกคนสามารถเข้าไปศึกษาและเรียนรู้ได้สะดวกและรวดเร็ว

9. ข้อเสนอแนะ

9.1 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้

1. ในด้านเจตคติที่มีต่อระบบระบบมาตรฐาน GMP ผู้บริหารควรมีการสนับสนุน และส่งเสริมให้พนักงานมีส่วนร่วมในระบบมาตรฐาน GMP เพื่อให้พนักงานตระหนักถึงความสำคัญของระบบมาตรฐาน GMP อีกทั้งควรทำการสำรวจถึงข้อบกพร่องในการทำระบบมาตรฐาน GMP ในแต่ละด้านเพื่อที่จะทำการแก้ไข เช่น การจัดการบุคลากรและ

สุลักษณะ เป็นต้น เพื่อให้พนักงานมีเจตคติที่ดีต่อระบบมาตรฐาน GMP มากยิ่งขึ้น

2. การจัดการความรู้ที่มีผลต่อเจตคติที่มีต่อระบบมาตรฐาน GMP ของพนักงานบริษัทไทยนิสชิน เซฟุงจำกัด โดยมีอิทธิพลในทางบวก ได้แก่ การกำหนดความรู้ ดังนั้นผู้บริหารควรมีแผนกลยุทธ์หรือนโยบายที่ชัดเจนที่ทำให้พนักงานเกิดความกระตือรือร้นในการทำงานเพื่อความสำเร็จขององค์กรมากยิ่งขึ้น เช่น มีการจัดทำโครงการที่สนับสนุนในด้านการจัดการความรู้ เป็นต้น

9.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาการศึกษาการจัดการความรู้ที่มีผลต่อความรู้และเจตคติที่มีต่อระบบมาตรฐาน GMP ของพนักงานบริษัทไทยนิสชิน เซฟุงจำกัด ในครั้งต่อไปควรศึกษาด้านทักษะของพนักงานที่มีต่อระบบมาตรฐาน GMP เพิ่มเติมเพื่อพัฒนาศักยภาพขององค์กรได้ในอนาคตอย่างต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

- [1] อนงค์นุชคุณวงษา.2551.การศึกษาเปรียบเทียบระดับการจัดการความรู้ด้านการแลกเปลี่ยนความรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสังกัดสำนักงานบริหารงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนตามการรับรู้ของครูในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิตสาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- [2] ธีระวัฒน์ ชะอุ่ม.2554. การจัดการความรู้ทรัพยากรวัฒนธรรม: วัดพระศรีรัตนศาสดาราม.วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- [3] สำนักงานกรรมการอาหารและยา. 2543. แนวทางการผลิตอาหารตามหลักเกณฑ์วิธีการที่ดี (จี.เอ็ม.พี.):ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขฉบับที่ 193. กระทรวงสาธารณสุข.ประเทศไทย.
- [4] วิจารย์ พานิช. 2547. สถานศึกษากับการจัดการความรู้เพื่อสังคม. กรุงเทพฯ: สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา.
- [5] ประเวสวะสี.2545.การพัฒนามนุษย์แนวใหม่เพื่ออนาคตที่ยั่งยืน. กรุงเทพฯ: หมอชาวบ้าน.
- [6] ชูศรี วงศ์รัตน์. 2534. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อวิจัย. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- [7] ประยงค์ศรีสุภัญญา.2548.ความรู้ความเข้าใจพฤติกรรมและความพึงพอใจของพนักงานบริษัท โดลไทยแลนด์หัวหินจำกัดที่มีต่อระบบมาตรฐาน GMP.วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิตสาขาวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- [8] พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2543. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [9] วินิตาสุดหล้า อติสุข กาญจนพิบูลย์ และจิระเสกข์ตรี เมธสุนทร.2551. ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการปฏิบัติตามระบบมาตรฐานหลักเกณฑ์วิธีการที่ดีในการผลิต (GMP) ของอุตสาหกรรมผลิตยาในประเทศไทย. วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม, 7(2),น.161-170.
- [10] สุเทพ แจ่มมี.2548.การบริหารจัดการเพื่อสร้างความพึงพอใจให้กับพนักงานของบริษัท มัตสุซึเตอิเล็คทริกเวียร์คส์ (ไทยแลนด์) จำกัด. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจ มหาบัณฑิต (การจัดการทั่วไป). มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- [11] สุวรรณ เจริญเสาวภาคย์ และคณะ. 2548. การจัดการความรู้. กรุงเทพฯ: ก.พลพิมพ์.